

Område: Gröna Visioner – Centerpartiets program för en miljödriven tillväxt	Sidantal: 36
--	-----------------

INLEDNING

Centerpartiet har en vision. En vision om ett grönt, modernt och öppet samhälle, där människor kan växa och förverkliga sina drömmar. En vision om ett samhälle där miljödriven tillväxt leder till att naturresurser används på ett hållbart sätt. En vision om ett samhälle där människor får en ökad livskvalitet och kan känna trygghet i att också kommande generationer får uppleva levande hav och skogar. En vision om ett samhälle där vi lever med hänsyn till de förutsättningar som naturen ger.

För att uppnå ett sådant samhälle anser Centerpartiet att miljöarbetet måste sättas i fokus. Det måste integreras i vår vardag och leda till nya samarbeten inom samhället och över nationsgränser. De pågående klimatförändringarna har visat sig påverka förutsättningarna för liv i hela världen och är därmed en av vår tids absolut största globala utmaningar. För många upplevs denna utveckling som ett hot. Centerpartiet väljer att se det som en utmaning och en möjlighet. En utmaning att ställa om till ett hållbart samhälle och en möjlighet att använda globaliseringen och all dess potential på bästa sätt. En möjlighet att nå vår vision.

Klimatfrågan handlar inte enbart om politik, Centerpartiet menar att det också är en moralisk fråga. Det är en fråga om västvärldens ansvar gentemot utvecklingsländerna och om det ansvar vi alla har för kommande generationer och deras möjligheter att leva ett fullgott liv.

Både FN:s klimatpanel IPCC¹ och Sternrapporten lyfter fram behovet av att agera snabbt och resolut, samtidigt som de konstaterar att detta är en tillväxtvänlig strategi. Ekonomisk tillväxt förutsätter en hållbar utveckling på miljöområdet; Stern bedömer att effekterna av en ohejdad klimatförändring kommer att kosta minst fem gånger mer än åtgärder för att begränsa utsläppen. Särskilt viktigt är att nå gemensamma, helst globala, lösningar – miljöproblemen känner inga gränser. Centerpartiet instämmer i synen att vi nu står inför ett ”window of opportunity”, där världens politiker, näringsliv och forskare måste ta tillvara de möjligheter som tekniken, styrmedlen och det folkliga engagemanget ger oss. Vårt mål är att visa

¹ IPCC - Intergovernmental Panel on Climate Change, ett vetenskapligt organ.

ledarskap i miljöarbetet genom att gå före och leva upp till våra åtaganden, samtidigt som vi ser det som en möjlighet att skapa tillväxt. Vi vet att Sverige är redo att ta sig an utmaningen. Centerpartiet är också redo.

Vi är redo eftersom vi är det borgerliga miljöalternativet. Vi har en lång och tydlig historia av att engagera oss i miljöfrågor, en uppgift som vi sett och ser som en av våra allra främsta. 1968 antog vi vårt första miljöprogram, där kretsloppstanken var fullt utvecklad. Idag, nästan fyrtio år och hundratals miljöpolitiska förslag senare, står miljöfrågorna mer i fokus än någonsin. Arenan för miljöfrågor har vuxit och detta är en utveckling som Centerpartiet varmt välkomnar. När det kommer till vår miljö är det nämligen av stor betydelse att vi alla är med och bidrar. Politikerna, företagarna, forskarna, medborgarna – alla måste dra sitt strå till stacken i arbetet för en hållbar utveckling.

Centerpartiet tar sitt ansvar genom en tydlig politik och nya initiativ. Vi fortsätter att driva miljöfrågor och utveckla nya spännande förslag, där långsiktighet och miljödriven tillväxt är ledord. Det ska vara lätt att vara miljövän, men det ska också löna sig. Därför utformar Centerpartiet en politik som uppmuntrar till och ger goda förutsättningar för ett aktivt miljöarbete samt öppnar upp för nya lösningar. Vår politik bygger inte enbart på ett genuint miljöengagemang, det bygger även på en stark tilltro till människans vilja och förmåga att ta ansvar och vara delaktig i samhället. Därför vänder vi oss till varje enskild medborgare, företagare och forskare med förhoppningen att ni alla bidrar till miljöarbetet. Oavsett vilken insats för miljön det avser, så leder det till förändringar. Allt börjar hos dig.

I vårt arbete för en mer hållbar utveckling ser vi några områden som vi menar är särskilt viktiga för att nå goda resultat ur såväl miljö- som tillväxtsynpunkt. Efter ett övergripande kapitel där vi beskriver de aktörer, beslutsarenor och styrmedel genom vilka vi kan påverka och utforma politiken, diskuterar vi i tur och ordning näringslivet, energipolitiken och transportererna. Inom samtliga dessa områden finns stora möjligheter. Ett näringsliv som tar sitt miljöansvar och bidrar till att ta fram nya miljövänliga produkter och tjänster är avgörande för att skapa en miljödriven tillväxt. Energipolitiken och transportererna har det gemensamt att de båda har ett mycket viktigt bidrag att ge såväl till effektiviseringsåtgärder som till den omställning som är nödvändig för att skapa en hållbar utveckling. Om Sverige kan driva en aktiv politik inom dessa områden, tror Centerpartiet att vi kan komma en bra bit på väg mot ett mer hållbart samhälle.

AKTÖRER, BESLUTSARENOR OCH STYRMEDEL

För att nå resultat i miljöarbetet är det viktigt att vara verksam på flera arenor för att på så sätt kunna påverka, samarbeta med och agera genom så många aktörer och fora som möjligt. Eftersom miljöfrågorna till sin karaktär är gränsöverskridande, måste de hanteras på såväl europeisk som global nivå. Samtidigt är det lokala perspektivet framträdande i all politik för en hållbar utveckling – det handlar om vår närmaste omgivning, våra livsval och de beslut som tas av våra lokala företrädare inom offentlig och privat sektor. Den första delen i detta kapitel beskriver de viktigaste aktörerna, arenorna och beslutsprocesserna inom miljöområdet.

Den andra delen i kapitlet handlar om de verktyg som står till vårt förfogande och hur vi vill använda dessa. För att kunna påverka andra aktörer och utforma lämpliga åtgärder, måste vi ha en verktygslåda med effektiva styrmedel som ger största möjliga miljövinst samtidigt som de är enkla och lätta att följa för både företag och konsumenter. En viktig utmaning framöver blir därför att utveckla och förfina dessa styrmedel, så att de kommer till än större nytta i miljöarbetet.

EN MÅNGFALD AV AKTÖRER OCH BESLUTSARENOR

Centerpartiet vill att Sverige ska visa ledarskap i miljöfrågorna genom att gå före och driva den mest offensiva politiken, både hemma och internationellt. Vi anser att det är viktigt för att med trovärdighet och kraft kunna agera på den globala arenan. Det är också viktigt för att kunna visa de aktörer som vi vill påverka att vi tar frågorna på allvar, så att de känner uppbackning och kraft i sitt engagemang och ansvarstagande. Centerpartiet menar dessutom att näringslivet kommer att vinna på att Sverige ligger i framkant, eftersom man då får ett försprång i miljöanpassade produkter och tjänster som världen i allt snabbare takt kommer att efterfråga.

Under senare år har det internationella samarbetet kring miljöfrågor fördjupats alltmer. FN:s klimatpanel IPCC, som består av 2500 forskare från hela världen, har i en serie rapporter uppmärksammat klimatförändringarna och visat på de åtgärder som måste komma till stånd. Dess arbete har, tillsammans med Sternrapporten som behandlar klimatfrågans ekonomiska konsekvenser, gjort att miljöfrågorna fått allt större utrymme och inspirerat många till handling. Centerpartiet välkomnar verkligen denna utveckling eftersom det handlar om frågor som vi drivit i årtionden. Vi anser också att det är viktigt att detta informations- och

opinionsarbete fortsätter med oförminskad kraft framöver, så att vi kan fatta bättre beslut och göra mer medvetna val.

När det gäller konkreta åtgärder är det särskilt viktigt att insatser riktas till de fattigaste länderna. Det är de som drabbas hårdast av klimatförändringarna och som i första hand behöver vårt stöd. Centerpartiet vill därför satsa mer på tekniköverföring, vilket gör att utvecklingsländerna också får möjlighet att implementera nya forskningsrön och tekniska lösningar inom exempelvis energieffektivisering och förnybara bränslen. Vi vill också verka för att hänsyn till miljön spelar en betydligt mer framträdande roll i handelssamarbetet än vad som är fallet idag.

En viktig del i det internationella miljösamarbetet regleras i FN:s klimatkonvention och det tillhörande Kyotoprotokollet. I enlighet med protokollet åtar sig världens industriländer att sänka sina utsläpp med drygt 5 procent som ett genomsnitt under åren 2008-2012 jämfört med 1990. Kyotoprotokollet trädde i kraft 2005 och löper ut 2012. Centerpartiet anser att det är helt avgörande för det internationella klimatarbetet och målsättningen om att temperaturen på jorden inte ska stiga mer än två grader att ett nytt globalt avtal förhandlas fram. Det nya avtalet ska involvera näringsliv och forskare samt vara betydligt mer långtgående och innefatta fler länder (som USA, Kina och Indien) än Kyotoprotokollet. Detta är en förutsättning för att de globala utsläppen ska kunna minska med 60-80 procent fram till år 2050 vilket är EU:s, och Sveriges, målsättning. Under ordförandeskapet i EU hösten 2009 kommer Sverige att få en nyckelroll i detta arbete, eftersom beslut om en ny global klimatregim måste tas senast under detta år. Alliansregeringen har följaktligen redan deklarerat att miljöfrågorna kommer att stå högt på dagordningen under vårt ordförandehalvår.

Centerpartiet ser EU som en av våra allra viktiga arenor för påverkan och beslutfattande. Genom att tillsammans med övriga medlemsstater föra upp gemensamma frågor på dagordningen, kan vi med större kraft agera internationellt och få större genomslag för vår politik. EU är också en viktig aktör, som under senare tid har tagit allt större kliv på miljö- och energiområdet. På Europeiska Rådets möte i mars 2007 fattade stats- och regeringscheferna beslut om bindande målsättningar. Besluten innebär kraftiga ambitionshöjningar och att EU tar ett tydligt globalt ledarskap i arbetet mot klimatförändringar och för en hållbar energiutveckling. Bland annat enades man om att, oberoende av resultatet från de internationella förhandlingarna, sänka utsläppen av växthusgaser med 20 procent till år 2020 jämfört med 1990 års nivå. Under förutsättning att

andra industriländer förbinder sig till jämförbara minskningar, åtar sig EU-länderna att kollektivt minska sina utsläpp med 30 procent till år 2020. Inom EU har alliansregeringen drivit 30-procentsmålet. Centerpartiet vill att Sverige ska fortsätta vara pådrivande inom EU på klimat- och miljöområdet. Därmed anser vi det självklart att Sverige för egen del ska ha ambitioner på minst samma nivå som alliansregeringen argumenterat för inom unionen. Det är viktigt att de målsättningar vi formulerar bygger på en solid vetenskaplig grund.

På sikt vill Centerpartiet förverkliga visionen av vårt land som förebild för ett fossilfritt samhälle, där hållbar resursanvändning förenas med hög ekonomisk utveckling. Den visionen förverkligas genom att politiken sätter spelreglerna, ny teknologi utvecklas och näringslivet är i frontlinjen av hållbar utveckling.

I Sverige har vi under de senaste decennierna gjort en kraftfull omställning från olja till förnybara bränslen. Vi har lyckats sänka våra koldioxidutsläpp med drygt sju procent sedan 1990, samtidigt som tillväxten har ökat med 36 procent. Detta visar tydligt på kraften och potentialen i en miljödriven tillväxt. Det återstår dock fortfarande mycket att göra för att få till stånd ett i grunden hållbart samhälle. Alliansregeringen har därför tagit tre initiativ till en breddad och fördjupad samverkan mellan näringsliv, forskning och politik: en kommission för hållbar utveckling, ett vetenskapligt råd för klimatfrågor samt en parlamentarisk beredning. Dessa kommer att ta fram handlingsplaner och delmål samt specificera ytterligare insatser som behöver komma till stånd på klimatområdet. Syftet är att skapa en bred politisk förankring och långsiktiga spelregler. Arbetet kommer bland annat utmynna i en klimatpolitisk proposition under 2008.

De tre initiativen visar tydligt på den kraft som finns i att tillsammans arbeta för gemensamma lösningar. Centerpartiet anser att en förutsättning för miljödriven tillväxt är att våra förtroendevalda på alla beslutsnivåer konkretiserar en sådan politik, att företagarna stödjer de system som främjar en sådan utveckling och att forskarna ges förutsättningar att våga satsa på morgondagens lösningar. Vi vill därför stödja samverkansprojekt mellan stat, regioner, kommuner, näringsliv och forskare, som syftar till att nå nya effektiva lösningar. Vi vill också medverka till att sprida erfarenheter och goda exempel från olika satsningar runt om i landet, så att alla intresserade kan få ta del av dessa.

Centerpartiet vill:

- Att Sverige och EU ska verka för att uppföljaren till Kyotoprotokollet blir betydligt mer långtgående och innefattar fler länder.
- Att Sverige ska vara ett föregångsland på miljöområdet. Våra höga ambitioner ska baseras på en solid vetenskaplig grund.
- Att Sverige ska ha som mål att sänka koldioxidutsläppen med 30 procent till år 2020.
- På sikt förverkliga visionen av vårt land som ett fossilfritt samhälle, där hållbar resursanvändning förenas med hög ekonomisk utveckling.

HUSHÅLLENS OCH INDIVIDENS ANSVAR OCH ENGAGEMANG – ALLT BÖRJAR HOS DIG

Centerpartiet vill betona att var och en av oss har ett ansvar för vår miljö och det arv vi lämnar efter oss till kommande generationer. Detta ansvar innebär att vara medveten om hur vi använder våra gemensamma resurser och de val vi gör när vi till exempel konsumerar, reser och planerar vårt boende. Varje år släpper en genomsnittlig svensk ut sex ton koldioxid, en siffra som vi vill ska minska. Centerpartiet vill därför, såsom man gjort i Danmark, uppmana var och en att klimatbanta genom att tydligt visa på de effekter som mer medvetna livsstilsval kan bidra till. Ett bra sätt att minska sin klimatpåverkan, som Centerpartiet vill lyfta fram, är att handla lokalt. På så sätt sparar vi vår miljö samtidigt som vi gynnar våra lokala företagare.

De svenska hushållen ligger långt fram vad gäller miljömedvetenhet; cirka 95 procent av hushållsavfallet tas tillvara genom materialåtervinning eller energiutvinning. Det finns dock mycket kvar att göra. Om vi till exempel skulle återvinna alla behållare för de 300 miljoner värmeljus vi använder varje år, skulle vi spara 1000 ton koldioxid. Idag kan det dock vara krångligt att sopsortera. Vi vill att det ska vara enkelt och lönsamt att sopsortera och minska mängden avfall. Detta skulle vara till gagn för både miljön och hushållens ekonomi, eftersom man då inte behöver ha sophämtning i samma utsträckning. Centerpartiet vill också verka för gemensamma minimiregler för bland annat producentansvar och pantsystem inom EU.

Hushållen har också ett ansvar att spara energi. Ett incitament till långsiktig energieffektivisering, som Centerpartiet vill titta närmare på, är möjligheten för privatpersoner att få kreditgarantier när de vill bygga ett energieffektivt hus. En sådan möjlighet bör också omfatta befintliga byggnader som genomgår en omfattande renovering.

Vi tror att detta kan leda till en attitydförändring och ett ökat miljömedvetande samtidigt som energiförbrukningen minskar.

Det finns stora möjligheter för hushållen och den enskilde konsumenten att vidta smarta energieffektiviseringsåtgärder. För att detta ska bli verklighet behövs dock ytterligare informationsinsatser. Under mandatperioden satsar regeringen över 400 miljoner kronor på energi- och klimatrådgivning. Centerpartiet vill därtill satsa än mer på nationellt informations- och folkbildningsarbete kring energieffektivisering. Här ser Centerpartiet att de kommunala energirådgivarna kan få ett vidgat uppdrag liksom att studieförbunden och övrig folkbildning bör kunna involveras. Idag finns en bra energimärkning på vitvaror, som är enkel och tydlig. Centerpartiet vill även ha en liknande märkning på ”brunvaror”, alltså övriga apparater som vi har i våra hem.

För ett framgångsrikt miljöarbete är betydelsen av individens engagemang för miljöfrågorna central. Vi vill kanalisera allt det intresse som finns hos medborgarna att bidra till en bra miljö. Vi vill alla kunna bada i hav och sjöar, äta den fisk som fångas, ströva i friluftsområden – helt enkelt ha tillgång till en livsvänlig miljö. Här ser Centerpartiet en stor potential att ta tillvara de initiativ och den skaparkraft som finns runt om i landet. På så sätt kan vi skaffa oss en klar konkurrensfördel och ytterligare bidra till en miljödriven tillväxt, bland annat genom att attrahera turister som vill andas vår friska luft och uppleva vår vackra natur. Allt börjar hos dig. (Motion 205)

Centerpartiet vill:

- Uppmuntra individens engagemang och ansvar för miljöfrågorna, bland annat genom att inspirera var och en att klimatbanta.
- Att det ska vara enkelt och lönsamt att sopsortera och minska mängden avfall.
- Minska energiförbrukningen i bostäder med hjälp av energieffektiviseringar och ny teknik för nybyggnation och omfattande renoveringar.
- Satsa mer på nationellt informations- och folkbildningsarbete kring energieffektivisering.
- Se en energimärkning på samtliga hushållsapparater.

ENKLARE, BÄTTRE OCH MER EFFEKTIVA VERKTYG

Det är inte alltid människor, företag eller andra aktörer i samhället agerar eller lever i enlighet med vad som är bra för miljön. Därför har samhället tagit fram olika styrmedel, som sätter ett pris på miljön och vad det kostar att inverka negativt på den. På så vis kan samhället påverka olika aktörer att ändra beteende och samtidigt snabba på utvecklingen mot ett hållbart samhälle. De styrmedel som finns att tillgå idag är juridiska och ekonomiska styrmedel, liksom användandet av information och samhällsplanering.

Styrmedel är bra och användbara verktyg i miljöarbetet. Det är samtidigt viktigt att de utformas mycket noggrant och med hänsyn till redan existerande styrmedel. Risker finns annars att de kan verka kontraproduktivt eller lägga alltför stor administrativ börda på dem som styrmedlen riktar sig mot. Det riskerar i sin tur att underminera det allmänna stödet för miljöpolitiken. För att undvika onödiga bestämmelser och fasa ut styrmedel som spelat ut sin roll anser Centerpartiet att det krävs såväl nytänkande som regelbundna översyner. I detta arbete utgår vi från några grundläggande principer som ska leda oss rätt i miljöarbetet.

När det gäller gränsöverskridande miljöproblem strävar Centerpartiet i första hand efter globala och europeiska överenskommelser och regler. Kommer vi framåt i sådana förhandlingar behöver vi färre nationella verktyg i miljöarbetet. Som tidigare nämnts blir Europeiska unionen en allt viktigare arena för miljöpolitiken. Centerpartiet anser därför att Sverige ska agera aktivt och offensivt i EU.

Det ska också vara lätt att vara miljövän. Vi vill undvika dubbla styrsystem och kortsiktiga nödlösningar som leder till osäkerhet och onödigt krångel. Därför vill vi att de styrmedel vi har ska vara överblickbara, långsiktiga och bidra till att skapa stabila marknadsförutsättningar. Då ges företag och konsumenter möjlighet att investera i hållbara lösningar.

För Centerpartiet är miljödriven tillväxt ett ledord och en målsättning. För att stimulera en sådan utveckling är det viktigt att styrmedlen inte är kontraproduktiva eller snedvrider konkurrensen. Istället ska vi satsa på styrmedel som främjar tillväxt och är så teknikneutrala som möjligt. Sist men inte minst ska de styrmedel vi använder ha en tydlig miljönytta. De ska i möjligaste mån inriktas direkt på de faktiska utsläppen av sådana ämnen eller beteenden som skapar oönskade effekter på vår livsmiljö. Målet är att alltid följa dessa principer i utformandet av vår politik.

Centerpartiet vill:

- I första hand nå globala och europeiska överenskommelser och regler på miljöområdet.
- Att Sverige ska agera aktivt och offensivt i EU, som blir allt viktigare för miljöpolitiken.
- Att de styrmedel vi har ska vara enkla, långsiktiga, teknikneutrala och syfta till största möjliga miljönytta.

LAGSTIFTNING

Lagar och regler är de miljöpolitiska styrmedel som lägger grunden för hur individer och företag utifrån ett miljöperspektiv förväntas agera och bedriva verksamheter. Dessa lagar och regler ryms till stor del i miljöbalken. För ett framgångsrikt miljöarbete hos företagen på en marknad är det viktigt att skapa lika förutsättningar för alla. Därför vill Centerpartiet medverka till att skapa globala regler vilket ger företag från alla länder möjlighet att konkurrera på lika villkor. Som ett första steg vill vi arbeta för att EU får en gemensam miljöpolitik, CEP (Common Environmental Policy). Det skulle inte bara gynna miljön utan även tillväxten, eftersom företagen behöver regler som är enkla och lika i hela unionen. Vi anser även att EU bör ha gemensamma minimiregler för miljöskatter och att dessa ska beslutas med kvalificerad majoritet.

Näringslivet är oftast positivt till miljöregleringar, som ger en gemensam plattform ur konkurrenssynpunkt, om man vet att dessa även måste följas av "alla andra". En konsekvent miljölagstiftning utgör därför den viktiga miniminivå av krav som ställs på samtliga näringsverksamheters miljöarbete. För att regleringen verkligen ska fylla sin funktion, är det mycket viktigt med en trovärdig tillsynsverksamhet som upptäcker och beivrar de verksamheter som inte följer reglerna. Det är viktigt att näringslivet uppmuntras till strategisk utveckling genom tydliga och långsiktiga spelregler för miljöåtaganden.

Centerpartiet vill:

- Verka för en gemensam miljölagstiftning inom EU.
- Att EU ska kunna fatta beslut med kvalificerad majoritet om miniminivåer på miljöskatter.
- Ha en konsekvent miljölagstiftning.

EKONOMISKA STYRMEDEL

Ekonomiska styrmedel är skatter, certifikat, utsläppshandel, avgifter och bidrag som används för att påverka våra handlingar i mer miljövänlig och hållbar riktning. Syftet med dessa styrmedel är i första hand att göra det lönsamt att ta hänsyn till miljön. Genom olika slags miljörelaterade skatter och avgifter sätts ett pris på miljön så att det blir tydligare för användaren vilken den totala kostnaden är för en vara eller tjänst.

Det finns ett stort antal ekonomiska styrmedel, där Centerpartiet ser mycket positivt på utvecklingen mot fler marknadsbaserade miljöstyrmedel såsom exempelvis vita och gröna certifikat. Syftet med dessa är att belöna företag som ligger i framkant genom att öka incitamenten att ta ett större miljöansvar än vad lagstiftningen stipulerar. Vita och gröna certifikat beskrivs närmare i kapitlet om energipolitik.

Centerpartiet vill att EU:s handel med utsläppsrätter ska förlängas efter det att nästa handelsperiod går ut år 2008. Systemet, som är hörnstenen i EU:s klimatpolitik, behöver dock förändras i flera avseenden. För det första anser vi att handeln med utsläppsrätter måste harmoniseras. Idag uppkommer störningar i marknaden och det råder ojämlik konkurrens eftersom olika länder tillämpar olika tilldelningsprinciper i sina nationella fördelningsplaner. För det andra anser vi att den administrativa tilldelning som sker idag på sikt ska ersättas med auktionering av utsläppsrätter. Vi menar att auktionering vore ett betydligt mer effektivt sätt att minska utsläppen, eftersom företagen då betalar de faktiska kostnader som deras utsläpp orsakar. Det finns dock redan idag en möjlighet för Sverige att inom ramen för EU:s utsläppshandel auktionera ut tio procent av de utsläppsrätter som vi blivit tilldelade.

Centerpartiet menar att det vore en bra idé att ta tillvara denna möjlighet. För det tredje vill vi att utsläppshandeln utvidgas till att omfatta fler sektorer och växthusgaser. Slutligen vill vi verka för ett globalt system för handel med utsläppsrätter, som vi menar skulle främja teknikutvecklingen och innebära mycket stora miljövinster.

Stora mängder koldioxid kan genom fotosyntesen tas upp av våra växande skogar. I Sverige finns stora möjligheter att utöka tillväxten i skogen, vilket leder till så kallade kolsänkor. Centerpartiet önskar driva denna utveckling som samtidigt leder till en utökad råvarubas. Vi kommer också att medverka till att utreda möjligheterna att omvandla kolsänkorna till handelsbara krediter.

Avgifter och skatter är styrmedel som bygger på att ett mer miljövänligt beteende eller alternativ belönas i form av lägre avgifter eller befrielse från desamma. Till denna kategori hör

exempelvis Nox-avgiften, trängselavgifter, koldioxidskatt och bensinskatt, där miljöfrämjande åtgärder premieras. Flera av dessa styrmedel har visat sig effektiva ur miljösynpunkt, där exempelvis koldioxidskatten har lett till kraftigt minskade utsläpp i Sverige. Centerpartiet anser att denna typ av miljöstyrning kommer att spela en större roll i framtiden. För att vi ska kunna vända utvecklingen och nå ett långsiktigt hållbart samhälle krävs ytterligare skärpningar. Därför anser Centerpartiet att koldioxidskatten bör höjas. Vid en förändring av koldioxidskatten ska reseavdraget höjas för resor till och från arbetet. De som inte har möjlighet att använda kollektivtrafik får ej missgynnas. (Motion 204)

Centerpartiet anser att det är viktigt att koldioxid prissätts på ett korrekt sätt, så att länder, företag och individer betalar det fulla priset för sina handlingar. Vårt mål är en gemensam och global prissättning. Spelvillkoren måste successivt ändras så att kostnaderna för att släppa ut koldioxid ökar och de miljövänliga alternativen stimuleras. Politikerna måste våga söka mandat för detta, företagen måste våga stödja system som syftar till högre koldioxidavgifter och forskarna måste ges långsiktiga finansiella förutsättningar så att de vågar satsa offensivt.

Centerpartiet vill:

- Att EU:s system för handel med utsläppsrätter förlängs. Vidare bör systemet harmoniseras och den administrativa tilldelningen ersättas med auktionering.
- Utnyttja möjligheten att auktionera ut de 10 procent av utsläppsrätterna som Sverige blivit tilldelat.
- Verka för en gemensam, global prissättning på koldioxid via skatter, avgifter eller utsläppshandel.

KOMMUNIKATION, SAMORDNING OCH PLANERING

Information är en viktig komponent i miljöpolitiken trots att den inte grundar sig i några krav utan bygger på frivillig förändring. Det är ett sätt att driva påverkansarbete bland människor och företag liksom ett sätt att bereda vägen för andra styrmedel. Nya regler måste exempelvis kommuniceras med de individer, företag och institutioner som de berör. Detta kan ske genom kampanjer, nyheter eller riktad information. Samhällsplanering som styrmedel innebär att förutsättningarna för att leva och agera miljövänligt förbättras i samhället. Det kan handla om att förändra utformning av transport- eller energisystem på ett sådant sätt att det blir lättare att vara miljövänlig.

Centerpartiet anser att var och en har ett ansvar för att sänka sina utsläpp av växthusgaser. En viktig del i vår politik består således av att informera och uppmuntra såväl marknadsaktörer som medborgare att ta detta ansvar och att visa på vilka förbättringar det leder till.

Centerpartiet vill att det ska vara enkelt att vara miljövänlig. I syfte att underlätta för företagen måste tillsynsverksamheten effektiviseras och samordnas. Handläggare på lokala myndigheter ska aktivt informera och hjälpa berörda verksamheter i respektive kommun. En miljöprövning får inte vara så tidsödande och kostsam att den i praktiken hindrar verksamheter från att byta till en miljömässigt bättre teknik. Myndigheternas miljöprövningar av verksamheter måste därför underlättas och effektiviseras. Det kan även finnas behov av att se över lagstiftningen för miljöprövning av projekt som är av riksintresse i syfte att förkorta handläggningstiderna.

Centerpartiet vill:

- Utveckla myndigheternas kommunikation med företag och enskilda medborgare angående miljöregleringar.
- Förbättra samarbetet mellan myndigheter och effektivisera tillsynsverksamheten.
- Förenkla lagstiftningen samt förenkla och effektivisera myndigheternas miljöprövningar.

NÄRINGSLIVET – KATALYSATORN FÖR EN MILJÖDRIVEN TILLVÄXT

Det finns idag en bred förståelse för och enighet kring det faktum att världens tillväxt hädanefter måste ske på ett sätt som är miljömässigt hållbart. Vi kan inte längre låta tillväxt ske på bekostnad av miljön. Det innebär en stor utmaning men också en stor möjlighet. De länder som går i täten för att skapa en tillväxt som drivs på och utvecklas av de utmaningar som klimat- och miljöproblemen medför – en miljödriven tillväxt – kommer att få stora konkurrensfördelar. I Sverige har vi goda möjligheter att skapa produkter, erbjuda tjänster, uppfinna tekniker och använda produktionsprocesser som är miljövänliga. Vi måste nu se till att vi också lyckas med det.

Centerpartiets vision är att Sverige ska vara världsledande för framtidens miljödrivna tillväxt. Svenska miljövänliga företag ska ges gynnsamma förutsättningar för såväl stark inhemsk utveckling som goda exportmöjligheter. Det ska ske till exempel genom att förstärka

forskningskapaciteten och genom att utveckla styrmedel som gör det lättare och mer lönsamt att vara miljövänlig.

De åtgärder som föreslås i detta program bidrar till att Sveriges ekonomi blir stark, expansiv och miljövänlig. Detta skapar fler jobb, leder till ökad tillväxt – och framförallt bidrar det till en bättre miljö.

MILJÖHÄNSYN – ETT FRAMGÅNGSRECEPT FÖR SVENSKA FÖRETAG

Den ökande medvetenheten om människans klimat- och miljöpåverkan har inneburit att konsumenterna i allt större utsträckning ställer miljökrav på produktion och efterfrågar varor och tjänster som är miljövänliga. Det har därför blivit en viktig konkurrensfördel för företag att vara miljövänliga och att se bortom de kortsiktiga resultaten i den kommande kvartalsrapporten. För multinationella företag är det viktigt att ett engagemang för miljön i den svenska verksamheten också följs av ett lika starkt miljöengagemang i verksamheten i utlandet. Centerpartiet tror att företagen kan, och bör, nå ännu längre i sin strävan att bidra till en hållbar utveckling.

Centerpartiet välkomnar företagare att gå före i arbetet för en bättre miljö. Ett exempel på hur det kan gå till är genom att tydligt visa vilken klimatpåverkan deras varor och tjänster har. På så sätt kan konsumenterna lättare göra medvetna val och samtidigt se, förslagsvis på ett kvitto, storleken på det egna bidraget. Klimatmärkning planeras redan i flera andra EU-länder.

Centerpartiet ser fram emot svenska företagens nya och spännande miljöinitiativ såsom till exempel konceptet ”sustainable cities”, där man med hjälp av ny teknik tar ett helhetsgrepp för att skapa miljömässigt hållbara städer. Vi lovar i vår tur att göra det så enkelt och lönsamt som möjligt för företag att ta chansen att vara miljövänliga. (Motion 202)

Som ett led i vår strävan att uppmuntra företagens miljöinsatser vill Centerpartiet verka för att klimatinvesteringsprogrammet, som löper ut 2008, följs upp med kostnadseffektiva åtgärder, framför allt till små och medelstora företag. Syftet med dessa åtgärder ska vara att nå största möjliga miljöeffekt, samtidigt som jobb och företagande stimuleras på den lokala nivån. (Motion 213)

En viktig del i miljöhänsynen är att se till att våra resurser tillvaratas på ett så bra och effektivt sätt som möjligt. I grund och botten handlar det om hur vi skapar ett välfungerande kretsloppssamhälle. Centerpartiet menar att det finns en stor potential inom området, för såväl miljön som tillväxten. Det finns betydande möjligheter för svenska företag och kommuner att,

genom fortsatta satsningar, utveckla förfinade tekniker och skapa fler jobb. Genom nya tekniska lösningar kommer gamla miljöskadliga tekniker kunna fasas ut. Att vi ligger i framkant innebär även en konkurrensfördel, eftersom andra länder kan komma att snegla på oss när det gäller olika lösningar. (Motion 210)

Centerpartiet vill att det ska vara enkelt och lönsamt att sopsortera och minska mängden avfall. Därför förespråkar vi i första hand att produkter återanvänds och att avfall återvinns. Den förbränningsskatt på sorterat avfall (BRAS-skatten) som införts fungerar dock inte som det var tänkt. Därför vill vi förändra den. Den bästa lösningen, enligt vår mening, vore ett skärpt och utökat producentansvar, som omfattar alla varor. Centerpartiet vill skapa en marknad där företagen själva avgör var och hur det återvunna materialet effektivast kan komma till användning. (Motion 208)

Centerpartiet vill:

- Välkomna och påverka marknadsaktörerna att tydligt visa vilken klimatpåverkan deras varor och tjänster har.
- Att resurser satsas på lokala, kostnadseffektiva klimatåtgärder, som syftar till att både nå största möjliga miljöeffekt och stimulera ekonomisk tillväxt.
- Att det ska vara enkelt och lönsamt att sopsortera och minska mängden avfall.
- Skärpa och utöka producentansvaret till att omfatta alla varor.

Utöver en effektiv resursanvändning, ser Centerpartiet ytterligare två områden där det finns särskilt stora möjligheter att bidra till omställningen till det hållbara samhället samtidigt som tillväxtpotentialen är stor - miljöteknikbranschen och de gröna näringarna.

MILJÖTEKNIK – EN JOBBSKAPANDE BRANSCH

Miljötänkandet har gett upphov till en hel bransch fokuserad på att leverera varor och tjänster som syftar till ökad miljövänlighet. Miljöteknik är samlingsnamnet för dessa företags verksamhet. Globalt är det en stor marknad med betydande tillväxtpotential.

Världsmarknaden för miljöteknik beräknas vara värd 6000 miljarder kronor år 2010. Det land som har framstående företag inom denna bransch har därför stora samhällsvinster att se fram emot. Centerpartiet vill att Sverige ska bli världsledande i miljö- och miljöteknikarbete.

Även om det hänt en del under senare tid, är tillgången till riskkapital för svenska miljöteknikföretag inte tillfredsställande. I andra länder, exempelvis USA, är miljöteknik och

”Clean Tech” en mycket attraktiv bransch för riskkapitalister att investera i. En av orsakerna till bristande tillgång till riskkapital i Sverige är att politiskt kortsiktiga regleringar och subventioner har gjort det osäkert att gå in i strategiska satsningar. Centerpartiet vill föra en långsiktig politik som bland annat syftar till att öka tillgången till riskkapital inom miljöteknikområdet. Vi ser därför positivt på inrättandet av riskkapitalfonder genom vilka bland annat miljöteknikföretag ska kunna få tillgång till kapital (se Centerpartiets jobbprogram för detaljer). Vi vill också satsa särskilt på att lyfta kvinnors kompetens och innovationskraft inom miljötekniken.

Den svenska hemmamarknaden för miljöteknik är liten ur ett internationellt perspektiv. För att växa kan små och medelstora företag behöva nå utanför landets gränser och öka sin export. Många företag vill också exportera, men har på grund av brist på riskkapital och exportfinansiering avhållit sig från det. Centerpartiet vill därför öka möjligheterna för dessa företag att exportera och nå nya marknader.

Export av miljöteknik ger inte bara inhemska fördelar; det är bra miljöpolitik i sig eftersom stora utsläppsländer som Indien och Kina med svensk teknik kan minska sin miljöpåverkan. Centerpartiet menar att det även är viktigt ur moralisk synvinkel att den industrialiserade världen bistår utvecklingsländerna med miljövänlig teknik, så att de får en möjlighet till hållbar utveckling och tillväxt. För att exporten ska bli så framgångsrik som möjligt krävs god kunskap om omvärlden och de marknader som svenska företag vill nå. Centerpartiet vill verka för att ytterligare stärka kunskaperna om och kontakterna med marknader i andra länder, bland annat genom bilaterala avtal. Ett exempel på detta är att alliansregeringen i juni 2007 ingick avtal med USA om förnybar energi och biobränsle. Centerpartiet anser dessutom att Sverige bör verka för att underlätta företagande med miljöfokus i utvecklingsländer och i större utsträckning uppmuntra svenska miljöinriktade företag som arbetar mot utvecklingsländer, också genom bistånd.

Totalt sett finns idag många olika typer av stöd till företag inom miljötekniksektorn. Problemet är att stödet är spretigt och att det därför kan vara svårt för den enskilda företagaren att få reda på vilka möjligheter som finns. Mot bakgrund av detta anser Centerpartiet att det är viktigt att på nationell nivå ha en samordning av de olika stödformerna. Det skulle kunna ske genom att, i nära samarbete med lokala, regionala och nationella aktörer, skapa en ”one stop shop” som kan fungera som en myndighet till vilken företag kan vända sig med alla typer av frågor.

Centerpartiet vill:

- Att Sverige ska bli världsledande i miljö- och miljöteknikarbete.
- Stärka kopplingen mellan Sveriges internationella miljöarbete och export av miljövänlig svensk teknik.
- Att Sverige särskilt ska satsa på och lyfta kvinnors kompetens och innovationskraft inom miljötekniken,
- Utveckla bilaterala avtal för att främja miljöteknik.
- Stärka samarbetet mellan politik, näringsliv och forskning för att utveckla ny miljöteknik.
- Skapa en "one stop shop" för företagare och entreprenörer, där information ges om exempelvis myndigheter, högskolor och andra aktörer.

DE GRÖNA NÄRINGARNA – EN TILLVÄXTFAKTOR MED POTENTIAL

De gröna näringarna står i fokus för en nödvändig omställning där människans livsföring i allt väsentligt bygger på förnybara resurser. De viktigaste näringarna i det avseendet är skogsnäringen och livsmedelsnäringen. Dessa näringsområden står för närmare tio procent av jobben i Sverige.

Centerpartiet tror på företagande som en resurs som kan hjälpa till att bryta den negativa spiralen mot en försämrad livsmiljö och sinande naturtillgångar och istället bidra till en positiv spiral som bygger på en hållbar tillväxt. De gröna näringarna har här en nyckelroll i omställningen till ett långsiktigt hållbart samhälle. I detta arbete gäller det också att näringarna tar sitt ansvar i att ställa om produktion till att bli miljömässigt hållbar genom att till exempel minska kväve- och fosforläckaget till våra vatten och hav och byta bränsle i tanken. Vad som nu behövs är att miljöpolitiken på ett tydligt sätt integreras i de gröna näringarna. Fokus ska ligga på både en större och en smartare användning av landsbygdens förnybara resurser, i enlighet med de förslag som presenteras i Bioenergiutredningen från maj 2007. Miljölagstiftningen måste reformeras och utformas på ett sätt som stimulerar till att landsbygdens förnybara resurser tas tillvara optimalt. En kraftigt ökad användning av förnybara resurser som till exempel energiskog och energigrödor innebär fler jobb och företag på landsbygden.

Vissa delar av vår natur utgör särskilt skyddsvärda områden, vilka i vissa fall kan behöva skyddas genom bildandet av naturreservat. Centerpartiet anser att en sådan process bör kännetecknas av samarbete och dialog mellan markägare och myndigheter, där målet bör vara

att nå samsyn i frågan. Centerpartiet är villigt att se över möjligheterna att låta kommunikering av beslut om reservatsbildning ske genom delgivningsmetoden istället för, som idag, genom kungörelsemetoden. (Motion 209)

Jord och skog kommer att bli en allt viktigare bas för samhällets råvaruförsörjning. Lantbrukets nya uppdrag innebär en produktion av alla de varor som marknaden efterfrågar, från virke och mat till energi och naturupplevelser. Den mångfald som i dag redan existerar hos de svenska lantbruksföretagen ger en god grund för en sådan utveckling.

En politik som ser möjligheter i de gröna näringarna ger oss förutsättningar för en tillväxt som bygger på hållbarhet, fler jobb, öppna landskap, en levande landsbygd och biologisk mångfald. (Motion 201, 206)

Centerpartiet vill:

- Att miljöpolitiken på ett tydligt sätt integreras i de gröna näringarna.
- Att potentialen i de gröna näringarna tas tillvara när det gäller samhällets omställning till en ekologiskt hållbar tillväxt.
- Att de gröna näringarnas potential utnyttjas i en omställning av energi- och bränslesystem.

FORSKNING OCH TILLVÄXT

Forskningsanknytning är idag grundläggande för utvecklingen inom många sektorer, så även inom miljöområdet. Med hjälp av forskning kan vi göra framsteg som annars inte vore möjliga och lösa många av de problem och utmaningar vi står inför. Tekniska genombrott såsom katalysatorn och lågenergilampor bidrar idag till minskad miljöpåverkan. I framtiden kan forskningen till exempel hjälpa oss att upptäcka helt rena energiproduktionsprocesser, att ta fram bilar som inte ger några utsläpp och att utveckla nya system för återvinning.

Med en stark forskningssektor blir Sverige inte bara attraktivt att etablera sig och verka i, vi blir också effektivare och bättre i vårt eget arbete för en hållbar utveckling. Centerpartiet vill med den kommande klimatmiljarden ge ökade möjligheter för innovationer och produkter som bidrar till en ökad och miljömässigt hållbar tillväxt.

Forskningsituationen är idag relativt god. Ser vi exempelvis till energiforskningen, är Sverige tack vare framgångsrika satsningar inte så starkt beroende av fossila bränslen som olja, naturgas och kol. Men det finns problem, och dessa vill Centerpartiet försöka lösa.

Centerpartiet vill öka möjligheterna att kommersialisera forskningsresultat, bland annat genom att stärka de holdingbolag vilka stödjer forskare som vill komma ut på marknaden. Vidare behöver samarbetet mellan näringslivet och forskningsvärlden utvecklas inom miljöområdet, till exempel inom institutionssfären. Det skulle leda till en högre innovationstakt och öka möjligheterna att hitta de nya alternativ som samhället behöver.

Ett närmare samarbete mellan forskarvärlden och näringslivet är av särskild vikt inom miljö- och klimatforskningens områden där problemställningarna är komplexa och inte låter sig indelas i traditionella akademiska discipliner. Ett sådant samarbete, i kombination med en problemdriven forskning, skulle vara betydelsefullt för näringslivets utveckling och konkurrenskraft. Det skulle i hög grad också underlätta akademiskt utbildade personers inträde på arbetsmarknaden. Samarbetet mellan högskolan och arbetslivet har under senare år förbättrats, exempelvis genom inrättande av kompetenscentra, teknikparker, entreprenörskolor och högskolornas kuvösverksamhet. Dessa behöver dock stärkas och utvidgas till fler områden.

Det finns ett stort behov av långsiktighet inom miljöforskningen vilket hittills varit svårt att få till stånd, inte minst för små och medelstora företag som behöver kontinuerlig dialog med forskarvärlden. Ibland kan det ta upp till 20 år från idé till färdig produkt. Endast genom att säkerställa långsiktig forskning ges möjlighet att utveckla sådana produkter. Tittar vi till exempel på energiforskningen, så är ambitionen att Sverige under de närmaste tio till femton åren kraftigt ska öka användningen av förnybara energikällor och utveckla kommersiellt lönsam teknik för energieffektivisering. För att nå en sådan målsättning är långsiktighet i forskningssatsningar en förutsättning.

Större resurser skulle förbättra utsikterna för forskningen. Både offentligt och privat finansierad forskning måste därför öka i omfattning. I dagsläget är det främst stora företag som har tillräckliga resurser för forskning och utveckling. Centerpartiet vill därför förbättra små och medelstora företags möjligheter att driva sina idéer och företag framåt. Vårt förslag är att detta sker genom att införa avdragsrätt för forskning.

Centerpartiet vill att Sverige ska bli internationellt ledande inom forskning i miljövetenskap och miljöteknik. En del i det är att förstärka miljöteknikens roll i forskningsinstitut. En annan är att ta fram en nationell innovationsstrategi där bland annat miljöteknik ingår. Men våra ansträngningar bör inte stanna vid vårt lands gränser. Vi anser att Sverige och svenska forskare i högre utsträckning bör engagera sig i EU-forskningen.

Centerpartiet vill också att Sverige som land ska vara intressant för marknaden att testa nya forskarrön och produkter inom miljöområdet i. På så vis kan vi vara med och driva ett aktivt arbete vad gäller övergripande klimatfrågor, energiomställning och transportutveckling. Därför ska vi även fortsättningsvis vara mottagliga för att exempelvis fordonsbranschen testar framtidens moderna, miljövänliga och energieffektiva fordon och drivmedel i Sverige. (Motion 230, 231)

Centerpartiet vill:

- Att Sverige ska bli internationellt ledande inom miljöforskningen.
- Verka för ökad samverkan mellan forskarvärlden och näringslivets aktörer.
- Förbättra möjligheterna att kommersialisera forskningsresultat.
- Främja långsiktighet i forskningssatsningarna.
- Införa avdragsrätt för forskningssatsningar.
- Öka små och medelstora företags möjligheter att använda sig av forskning.
- Verka för att Sverige fortsatt ska vara framgångsrikt inom hållbar energiforskning genom internationellt samarbete.
- Stimulera forskning och utveckling som syftar att hitta mer miljövänliga och effektiva fordon och bränslen.

EN GRÖN ENERGIPOLITIK

Hoten om klimatförändringarna tillsammans med det faktum att jordens naturresurser, inte minst oljan, är begränsade gör att energifrågorna hamnat i fokus för såväl den nationella samhällsdebatten som hela den internationella politiken. I vår globaliserade värld hänger energi starkt samman med fred, säkerhet och utveckling.

För att kunna hantera de långsiktiga och globala hot vi står inför krävs genomtänkta investeringar som är hållbara. För Centerpartiet är det därför centralt att energipolitiken präglas av långsiktighet och att vi mitt i en föränderlig verklighet kan skapa så stabila villkor som möjligt. När debatten handlar om vår gemensamma framtid är det viktigt att lämna partipolitisk prestige bakom sig och inte göra energipolitiken till en bricka i regeringsspelet.

Det första steget mot en nationell samling för en hållbar energipolitik togs redan före regeringsskiftet i och med allianspartiernas energiöverenskommelse. Syftet med

överenskommelsen var att flytta fokus från det som skiljt oss åt till det som förenar. Allt för länge har exempelvis kärnkraftsfrågan splittrat och förlamat den svenska energipolitiken. Centerpartiet vill arbeta för en bredare politisk samling kring gemensamma ståndpunkter, där varje energikälla prövas utifrån kriterierna miljö, ekonomi och konkurrenskraft. På så sätt skapas förutsättningar för stabilitet över mandatperioderna.

Förutom långsiktigheten krävs ett perspektiv som blickar utanför Sveriges gränser. Elmarknaden är numera europeisk, bränslemarknaderna internationella, miljöhoten globala och allt mer av energipolitiken formas i praktiken i Europeiska unionen.

På EU-toppmötet i mars 2007, som tidigare nämnts i programmet, fattades utöver målen om minskade utsläpp av växthusgaser även beslut om en energihandlingsplan med höga gemensamma krav. Målsättningarna innebär att andelen förnybar energi i hela unionens energimix ska uppgå till minst 20 procent år 2020 och att andelen biodrivmedel i transportsektorn ska vara minst 10 procent. Energianvändningen ska under samma tidsperiod effektiviseras med 20 procent.

EU:s energipolitik bygger på tre grundpelare: miljö, försörjningstrygghet och konkurrenskraft. Dessa tre ska förenas också i en svensk energipolitik. Det är viktigt att vi diskuterar energi, miljö och jobb samtidigt. För Centerpartiet är en hållbar energipolitik en kärnfråga och vi vill se en lösning som ger både miljövinster, nya jobb och exportmöjligheter för Sverige.

Återkommande störningar i energitillförseln har visat att frågan om försörjningstrygghet också har stora säkerhetspolitiska aspekter. Med sinande tillgång till olja och höjda priser är det än mer angeläget att säkra en hög förmåga till självförsörjning av energi.

En förutsättning för en hållbar energipolitik är fungerande marknader. Energimarknaderna blir alltmer globala och, vad gäller el, europeiska. Den nordiska elmarknaden har utvecklats till ett väl fungerande samarbete mellan länderna och har bra förutsättningar att främja en fortsatt integrering med övriga elmarknader. Det råder dock en oförutsägbarhet och variation på elpriserna, vilket är en påfrestning för såväl svensk industri som konsumenter. För att stimulera en ökad konkurrens vill Centerpartiet förbättra infrastrukturen och stärka överföringskapaciteten mellan de nordiska länderna. Vi ser även ett behov av att utreda frågan om en nordisk nätoperatör som oberoende av övriga aktörer på marknaden ser till att överföringssystemet hela tiden är i balans mellan producerad och använd el. På detta sätt

skapas en elmarknad med fler aktörer, ökad försörjningstrygghet, bättre konkurrens och förutsättningar att hålla tillbaka elpriserna och driva en mer kostnadseffektiv klimatpolitik.

Centerpartiet vill sätta konsumentintresset i första rummet. Att ge konsumenterna verktyg att aktivt påverka sitt val av energi och sin energikonsumtion kan leda till skärpt konkurrens. När även slutkundsmarknaden fås att fungera på nordisk och europeisk nivå kan konsumenterna välja en elleverantör som finns utanför det egna landet. Därmed utsätts de nationellt dominerande bolagen för starkare konkurrens.

I likhet med EU prioriterar Centerpartiet två utvecklingsområden som sätter agendan för den framtida energipolitiken: energieffektivisering som minskar behovet av tillförd energi och omställning av energiförsörjningen, där en allt större andel förnybara energikällor ingår.

Centerpartiet vill:

- Att energipolitiken ska präglas av nationell och internationell samverkan och långsiktiga spelregler.
- Fortsatt gå i spetsen för ansvarstagande över parti- och blockgränser.
- Arbeta för en bred uppgörelse om energipolitiken där varje energikälla prövas utifrån kriterierna miljö, ekonomi och konkurrenskraft.
- Att energipolitiken ska kunna förena miljö, konkurrenskraft och försörjningstrygghet.
- Öka konkurrensen på energimarknaden och delta aktivt i EU:s arbete för konkurrenskontroll.

ENERGIEFFEKTIVISERING

Energidebatten fokuserar ofta på tillförsel av ny energi. Det är dock minst lika viktigt med en effektivare energianvändning, som är ett självklart inslag i en hållbar energi- och klimatstrategi. För oss i Centerpartiet är det angeläget att använda de samlade energiresurserna så effektivt som möjligt vilket bland annat innebär att effektiviseringar ska genomföras i alla led, från utvinning till slutanvändning. Det finns stora vinster att göra, till exempel genom att ta tillvara spillvärme, biprodukter och avfall från industriella processer. På så sätt skapas förutsättningar att trygga tillgången till el och andra energislag, vilket i sin tur leder till minskade utsläpp av växthusgaser och en mer hållbar energiutveckling. (Motion 219)

Det är även viktigt att ha ett systemperspektiv och ett globalt perspektiv på de energieffektiviseringsinsatser som görs. Besparingar i en del av energisystemet får inte leda till ökad åtgång i en annan. Det är till exempel stor skillnad på att spara en kilowattimme el från ett kolkondenskraftverk jämfört med en kilowattimme spillvärme från en närliggande industri.

Även om vi i Sverige historiskt har varit framgångsrika på energieffektivisering är ytterligare åtgärder nödvändiga. Alliansregeringen har därför tillsatt Energitjänstutredningen, som ska presentera ett övergripande nationellt mål för årligt ökad energieffektivisering och en nationell handlingsplan. Den kommer bland annat att behandla frågor om individuell mätning av el och värme i bostäder och lokaler.

Centerpartiet arbetar för en fortsatt effektivisering av energianvändningen och vill uppmuntra de aktörer som sparar energi. Ett system som skulle kunna gagna detta är en marknad med effektiviseringsåtgärder, så kallade vita certifikat. De vita certifikaten bygger på en princip om en konstruerad marknad för att få till stånd energieffektiviseringar som annars inte skulle vara lönsamma. Systemet innebär att energidistributörerna åläggs att leverera en viss mängd energieffektivisering. Distributörerna kan då välja att genomföra effektiviseringsåtgärderna själva eller köpa vita certifikat genom att någon annan, till exempel en verkstadsindustri, har minskat sin energianvändning i motsvarande grad och fått tillgodoräkna sig vita certifikat. På så sätt kommer marknaden att efterfråga de mest kostnadseffektiva effektiviseringsåtgärderna. Centerpartiet vill se över möjligheterna att införa ett system med vita certifikat och hur detta skulle kunna samverka med andra styrmedel på området. (Motion 216, 217)

För den svenska industrin finns idag Program för Energieffektivisering (PFE) som redan nu har haft tydlig effekt på elanvändningen inom våra mest elintensiva industrier. För närvarande är 98 procent av Sveriges mest energiintensiva företag med i PFE, och de planerar att tillsammans genomföra närmare 900 åtgärder för att minska sin elanvändning. Centerpartiet stöder PFE-programmet och vill se över möjligheterna att utveckla energieffektiviseringsprogram för de företag som inte omfattas av PFE.

Centerpartiet anser att offentlig upphandling kan fungera som ett redskap för energieffektivisering. Varje år upphandlar stat och kommun varor och tjänster för stora belopp och det finns betydande potentialer i att utnyttja den offentliga upphandlingen för att främja teknikutveckling och marknadsintroduktion av energieffektiva lösningar.

Centerpartiet har i regeringsställning medverkat till att skärpa kraven vad gäller offentlig upphandling av fordon och tillsatt en utredning för energieffektivare upphandling på fler områden.

Inom Centerpartiet menar vi att det är viktigt att minska boendesektorns klimatpåverkan. Det finns idag ett regelverk som innebär att byggnader ska energideklarerars vid försäljning, uthyrning och nybyggnation. Energideklarationerna syftar till att uppmärksamma energianvändningen och ska innehålla förslag till kostnadseffektiva effektiviseringsåtgärder och på så sätt bidra till sänkta kostnader.

Centerpartiet vill att ett nationellt program tas fram för effektivare energianvändning för företag och hushåll. Detta bör ske i samarbete med IT-företag och energiproducenter i syfte att utveckla teknik för exempelvis bättre individuell mätning av vatten och värme och flexiblere prissättning. Detta skulle göra det möjligt att i större utsträckning än idag påverka sin egen energianvändning och därigenom kostnaderna. (Motion 221)

Centerpartiet vill:

- Undersöka möjligheten att införa vita certifikat för att stimulera företagsinvesteringar i effektivare processer.
- Ta fram ett nationellt program för bättre energianvändning tillsammans med IT-företag och energiproducenter.
- Effektivisera användningen av såväl fossila som förnybara bränslen för industri och transporter.

OMSTÄLLNING AV ENERGIFÖRSÖRJNINGEN

Den pågående omställningen av energiförsörjningen innefattar två led: utfasning av fossila bränslen och kärnkraft samt infasning av förnybara energikällor som vind- och solkraft. Avsnittet inleds med att beskriva dessa båda parallella processer. Därefter lyfter vi fram betydelsen av att utveckla miljövänliga drivmedel och att främja en förnybar energiproduktion. Centerpartiets mål är att skapa goda förutsättningar för en hållbar energiförsörjning, där en mix av olika energislag kombineras på ett så effektivt sätt som möjligt. (Motion 214, 222, 224, 225, 226)

Tack vare övergången till fjärrvärme, pellets och värmepumpar har oljeanvändningen för uppvärmningen av bostäder och lokaler kunnat minska med 47 procent sedan 2000. Denna utveckling fortsätter, och tack vare den långsiktiga politik som framför allt Centerpartiet medverkat till kommer fossila bränslen sannolikt helt att fasas ut ur uppvärmningssektorn till år 2020. Däremot ligger industrins oljeanvändning kvar på samma nivå som år 2000, vilket kan förklaras med att produktionen har följt konjunkturen. Centerpartiet menar att det är angeläget att vi fortsätter minska vårt beroende av fossila bränslen samtidigt som vi behåller konkurrenskraften och lönsamheten. Genom att nyttja befintlig infrastruktur kan en ökad användning av naturgas bidra till att snabbt minska oljeanvändningen och koldioxidutsläppen. I en sådan strategi ingår även åtgärder för att successivt öka andelen biogas i systemet.

Det är också viktigt att minska elanvändningen för uppvärmning. Uppvärmning kan klaras med mer lågvärdig och billigare energibärare än el och en ytterligare använd kilowattimme el på den europeiska marknaden kommer under överskådlig tid att produceras i fossila kondenskraftverk. Effektivare elanvändning är därför en viktig del av klimatpolitiken, även om Sveriges egen elproduktion är nästan koldioxidfri.

Kärnkraften är ingen hållbar energikälla. Den medför förvisso relativt små utsläpp till luft och vatten under normal drift, men problemen är desto större vid uranbrytning och förvaring av förbrukat bränsle. Om dessutom olycksriskerna med kärnkraften tas i beaktande, står det klart för Centerpartiet att Sverige bör minska beroendet av kärnkraften. Sannolikheten för en kärnkraftsolycka är mycket liten, men konsekvenserna om den sker är mycket stora. Detta kräver ett extremt säkerhetstänkande som ofta begränsar driften och tillgängligheten till kärnreaktorerna. De säkerhetspolitiska riskerna kring kärnkraften i världen är stora, och anrikat uran riskerar att komma i orätta händer och kan användas som ett maktmedel av icke demokratiska regimer. Centerpartiet anser att uran inte ska brytas i Sverige. Den gällande lagstiftningen kring uranutvinning, innefattar ett kommunalt veto, höga miljökrav och ger de berörda en stark ställning. Centerpartiet menar att denna lag är tillfredsställande. (Motion 207, 212, 220)

Det finns goda motiv för att höja effektskatten på kärnkraftsreaktorer. Handeln med utsläppsrätter har medfört stigande elpriser och höga vinster, som från början byggts upp av alla skattebetalare via offentliga investeringar. Det finns också betydande miljökostnader i brytning av kärnbränslen, samt i dess drift och avfallshantering, som motiverar en särskild beskattning på kärnkraft.

Centerpartiet vill:

- Skapa förutsättningar för en hållbar energiförsörjning.
- Fortsätta minska oljeberoendet.
- Att utfasningen av kärnkraften ska ske till lägsta möjliga samhällsekonomiska kostnad och med minsta möjliga risk för störningar i elförsörjningen.
- Ha höga miljökrav vad gäller all mineralutvinning.

FÖRNYBAR EL

Svensk elproduktion består idag framförallt av kärnkraft och vattenkraft. Det gör oss sårbara för till exempel växlingar i vattenflöden och säkerhetsproblem i kärnreaktorerna. För Centerpartiet är det därför en självklar prioritering att ställa elförsörjningen på ett stadigt tredje ben. Sedan elcertifikatsystemet infördes år 2003 har tillväxten av förnybar el varit markant. Förlängningen av certifikatsystemet kommer att ge förutsättningar för ny hållbar el och för att den förnybara elproduktionen uppgår till 17 TWh till år 2016. Det tredje benet består framför allt av kraftvärme och vindkraft, efterhand troligen också av vågkraft och andra förnybara elproduktionstekniker.

VATTENKRAFT

För att vattenkraften ska fortsätta vara en viktig resurs i det svenska energisystemet är det viktigt att upprätthålla och utveckla kunskap och kompetens inom området. Därför vill Centerpartiet studera dels om uttaget av energi i befintliga vattenkraftverk kan öka, dels omfattningen på vattenkraftens miljöpåverkan. Det är viktigt att utbyggnad av vattenkraftverk är föremål för miljö- och säkerhetsprövning enligt gällande lagar. Stor hänsyn ska även tas till rekreationsturism och naturskyddsintressen.

KRAFTVÄRME

För att uppnå målet med en minskning av koldioxidutsläppen är det viktigt att bränslen används på ett optimalt sätt. Centerpartiet anser därför att biobränslen bör användas till samtidig värme- och kraftproduktion, eftersom det ger största möjliga energieffektivitet. Fördelen med kraftvärmeverk är nämligen att det går att producera flera produkter samtidigt, vilket gör att råvarorna kan utnyttjas mer effektivt. Centerpartiet arbetar också för att driva på en fortsatt utveckling av biokombinat. Biokombinat innebär att biomassa kan användas på flera sätt, till exempel till el och fjärrvärme från kraftvärmeverk och i förädlingsprocesser i bioraffinaderier för att få fram högvärdiga produkter som drivmedel och kemikalier

Sverige har väl utbyggda fjärrvärmenät. Dessa har en outnyttjad kapacitet till att producera el som motsvarar produktionen från 5-6 kärnkraftverk. Idag svarar fjärrvärmen för hälften av all uppvärmning av bostäder och lokaler i Sverige. Men ännu har bara en mindre del av värmenäten utnyttjats för elproduktion i form av kraftvärme. Nu sker emellertid en kraftig utbyggnad av biokraftvärme i Sverige, som mycket snart kommer att tillföra lika mycket årlig elproduktion som de båda avvecklade kärnreaktorerna i Barsebäck.

VINDKRAFT

Vindkraft är en av flera rena energikällor som har stora fördelar, bland annat en långsiktigt sjunkande produktionskostnad som leder till konkurrenskraftiga elpriser. Centerpartiet vill därför prioritera investeringar i vindkraftverk och forskning för utveckling av nya produkter samt uppmuntra de företag som vill investera i vindkraftsektorn. Genom att göra lokala och regionala intressenter delaktiga i planerings- och utbyggnadsprocessen och öka ägandet kan projekten få spridningseffekter samtidigt som den lokala acceptansen förbättras. Vi vill även underlätta tillståndshandlingen, som idag kan vara en mycket omfattande och tidsödande process vilken kan ta upp till fem år. Därför anser vi att regelsystemet bör förenklas så att vindkraftsproducenter lättare kan koppla upp sig mot näten. Mindre elproducenter bör ha en kostnad som är proportionerlig till deras storlek, vilket skulle uppmuntra småskalig elproduktion. Inför vidare utbyggnad menar Centerpartiet att geografiska områden bör säkerställas, som tar hänsyn till biologisk mångfald, upplevelse- och kulturvärden samt natur. Centerpartiet räknar med att utbyggnaden av vindkraft kommer att ta fart ordentligt under innevarande mandatperiod. Vindkraftsparker på land och i havet kommer att bli ett viktigt inslag i den svenska elproduktionen. (Motion 215, 218)

VÅGKRAFT

Vågkrafttekniken har många fördelar – bland annat leder den inte till några utsläpp. Centerpartiet har ambitionen att utveckla en löftesrik vågkraftteknik för förnybar elproduktion och vill därmed öka samverkan mellan forskning och näringslivet för att möjliggöra en framtida kommersialisering.

SOLENERGI

Solenergin har stor potential att lösa framtidens energiförsörjning om tekniken med att lagra energin utvecklas. Hittills har kostnaderna för el från solen varit för höga för ett kommersiellt genombrott. Tekniken har stora miljöfördelar då den endast utnyttjar solljus som bränsle, inte ger några utsläpp samt har en lång livslängd. Centerpartiet vill därför prioritera forskning om

effektivare solceller med låg tillverkningskostnad med strävan om kommersiell lönsam produktion i stor skala.

Solens strålar kan även omvandlas till värme som i sin tur kan användas i exempelvis bostäder eller för uppvärmning av tappvarmvatten. Intresset för att använda denna teknik har ökat, och här finns potential till stora energibesparingar. Centerpartiet vill uppmuntra denna utveckling och har som mål att solpaneler eller motsvarande på sikt ska installeras vid alla ny- och ombyggnationer av fastigheter.

Centerpartiet vill:

- Stimulera fortsatt utveckling av elproduktion från kraftvärme.
- Arbeta för regelverk som underlättar vindkraftsetableringar.
- Att elnätet anpassas så att vindkraftsetablering kan ske på bra vindlägen.
- Stimulera forskningsinsatser för att utveckla tekniken inom sol- och vågkraftsenergin.
- Uppmuntra installationen av solpaneler eller motsvarande vid alla ny- och ombyggnationer av fastigheter.

BRÄNSLESYSTEMET

Bränslen av olika slag används för produktion av värme, el och drivmedel. I Centerpartiets energipolitik är strävan att åstadkomma ett ekologiskt och ekonomiskt hållbart energisystem baserat på förnybara resurser. Detta innebär att alla bränslen ska användas på det sätt som är bäst för miljön och som är mest resurseffektivt.

Bioenergin är en resurssnål inhemsk tillgång som inte ger upphov till några nettoutsläpp av koldioxid och därför kan bidra till att uppnå miljömålen och minska beroendet av fossila bränslen. Den svenska användningen av bioenergi har fördubblats sedan 1970-talet främst tack vare att koldioxidskatten stärkt de förnybara alternativens konkurrenskraft. För att denna utveckling ska kunna fortsätta på ett hållbart sätt är det viktigt att bioenergis möjligheter kan realiseras och utvecklas under kommersiella förutsättningar samt att användningen blir resursmässigt optimal. Centerpartiet vill därför att de förslag som presenteras i Bioenergiutredningen från maj 2007 kring ökad produktion av bioenergi realiseras, eftersom detta i förlängningen skulle leda till såväl ökad tillväxt i hela landet som bättre miljö.

För att användningen av bioenergi ska öka krävs uthålliga tillgångar. Mer virkesproduktion och ett effektivare skogsbruk skulle göra det möjligt att öka uttaget av biomassa. Detta kan

exempelvis uppnås genom bättre skötsel, röjning, gallring, förädlat plantmaterial, dikesrensning och gödning samt intensivare odling av gran och lövträd. Inom Sveriges jordbruksarealer finns potential till ett långt större bidrag till energiförsörjningen. Fleråriga grödor som salix är ett bra exempel på energieffektiva grödor som ger 20 gånger mer energi tillbaka än vad som krävs för produktion och transport. Centerpartiet anser att energiproduktion innebär ännu en möjlighet för lantbruksföretag att diversifiera verksamheten och dessutom aktivt bidra till en bättre miljö. (Motion 223)

Centerpartiet vill:

- Verka för att bioenergis möjligheter realiserar på ett hållbart sätt.
- Säkerställa kommersialiseringen av bioenergin i syfte att skapa fler jobb i hela landet och bidra till en bättre miljö.
- Att kedjan från råvara till produkt i bioenergiframställningen ska göras mer kostnads- och resurseffektiv.
- Öka användningen av åkermark för produktionen av bioenergi.
- Öka produktionen i skogen för att öka tillgången till bioenergi.

FÖRNYBARA DRIVMEDEL

Vi är alla medvetna om att en del av lösningen för att minska utsläppen av växthusgaser är att ställa om trafiken i en mer miljövänlig riktning. För Centerpartiet är omställningen av såväl alternativa bränslen som utvecklingen av energieffektiva fordon en stor möjlighet, men även ett måste för att minska transportsektorns klimatpåverkan. Transportsektorn är fortfarande till stor del beroende av fossila bränslen. Vår vision är att långsiktigt ersätta dagens fossilbaserade drivmedel med förnybara sådana i allt mer bränslesnåla fordon; målsättningen bör vara att minst 30 procent av drivmedlen i Sverige ska vara förnybara senast år 2020. Samtidigt måste transportsektorns totala bränsleanvändning minska genom mycket effektivare fordon och transportlösningar.

Den andra generationens biodrivmedel står för dörren. Med en teknik som innebär att biomassan förgasas kan, utöver el och värme, även drivmedel utvinnas. Detta resulterar i betydligt mindre utsläpp av växthusgaser. Ännu en fördel är att det finns möjlighet till förbättrad kemikalieåtervinning och effektivare energiprocesser. Dessutom är processen mångsidig, eftersom den kan ge en rad olika drivmedel som slutprodukt.

Centerpartiet anser att det kan behövas ytterligare instrument för att stimulera övergången till förnybara bränslen. Inom EU vill vi arbeta för att Sverige ska få ett undantag från gällande regler så att vi kan införa differentierade momssatser på drivmedel med utgångspunkt i drivmedlens miljöpåverkan. Förutom differentierade skatter, kan gröna drivmedelscertifikat vara ett bra instrument för att driva på övergången till förnybara drivmedel. Detta innebär att den som producerar eller importerar ett förnybart bränsle får ett certifikat för varje MWh som bränslet motsvarar, vilket stimulerar aktörer att producera ännu mer förnybara bränslen. Detta skulle stärka och snabba på marknaden för biodrivmedel.

Centerpartiet anser att Sverige i internationella fora (till exempel EU och WTO) på sikt bör verka för ett avskaffande av etanoltullarna. Vår energi- och miljöpolitik ska inte bygga på skyddstullar mot utvecklingsländerna, utan tvärtom bidra till att de kan tillvarata sina unika möjligheter till resurseffektiv bioproduktion.

De förnybara drivmedlen kräver ny teknik där vår ambition är att Sverige ska inta en tätplacering inom teknikutvecklingen i Europa. Därför vill Centerpartiet satsa mer på forskning och utveckling. Det centrala är att satsningarna är långsiktiga, tydliga och att de inte ger förtur åt något särskilt bränsle eller någon särskild teknik. Det är slutresultatet - minskad miljöpåverkan – vi eftersträvar.

En av de största utmaningarna med en minskad bränsleförbrukning ligger i att skapa incitament för en omställning mot ett mer hållbart samhälle. Ett sätt att åstadkomma detta är att ge bilisterna information om de utsläpp de förorsakar. Centerpartiet vill därför underlätta för miljömärkning av bränsle. På så sätt tror vi att det blir lättare att göra medvetna val.

En ökad användning av bioenergi kan leda till konflikter med annan användning. En fråga är om ökad efterfrågan på biobränslen kan leda till högre spannmålspriser och därmed brist på mat och vatten för världens fattiga. Men den motsatta effekten är också möjlig – att ökad efterfrågan på biobränslen ger nya inkomster och utvecklingsmöjligheter för människor i utvecklingsländer. Ur ett svenskt perspektiv är det viktigt att analysera hur konkurrens om biomassan kan påverka både energipriser och skogindustrins råvaruförsörjning. En annan aspekt är om en ökad energiproduktion kan leda till minskad biologisk mångfald.

Centerpartiet anser att det är nödvändigt att den globala användningen av skogs- och jordbruksmark tar dessa aspekter på allvar.

Centerpartiet vill:

- Att minst 30 procent av drivmedlen på den svenska marknaden ska vara förnybara år 2020.
- Använda gröna drivmedelscertifikat eller motsvarande ekonomiska styrmedel i syfte att göra biodrivmedel mer konkurrenskraftiga.
- Satsa på forskning och utveckling av miljövänliga bränslen och effektivare teknik.
- Införa en miljömärkning av bränsle som visar på den totala miljöbelastningen.
- Att de etiska aspekterna av ökad användning av grödor till biobränslen ska beaktas.

EN TRANSPORTPOLITIK FÖR FRAMTIDEN

Centerpartiet har en vision om ett grönt, modernt och öppet Sverige. Ett sådant samhälle behöver ett transportsystem som är flexibelt, tillgängligt, jämställt, miljömässigt hållbart och effektivt. Transportsystemet ska bidra till tillväxt och företagande samtidigt som trafikens negativa påverkan på miljön och människors hälsa minimeras. För att uppnå detta krävs en framsynt och offensiv politik. Centerpartiets förslag bidrar till att ge goda förutsättningar och öppnar upp för teknisk utveckling och nya lösningar.

Transporter och kommunikationer utgör en central del i globaliseringen och ökar i takt med en växande ekonomi och marknad. Transporter och kommunikationer möjliggör människors möten med varandra, vilket bidrar till ökad kunskap om likheter och olikheter och därmed minskar fördomar och rädsla. Sverige är del i ett Europasamarbete där handel och möten är väsentliga begrepp, men där medlemsländerna också satt miljöarbetet högt på agendan och beslutat om seriösa klimat- och energimål. För att klara omställningen mot ett hållbart samhälle blir miljöanpassningen av transportsektorn därför en central fråga. Centerpartiet vill att trafikbeskattningen ska utformas så att den bidrar till att kraftigt minska koldioxidutsläppen. Vi vill också att skatter, priser och avgifter utvecklas så att de olika trafikslagen bär sina egna miljökostnader. Utöver de traditionella styrmedlen är det av stor vikt att transportköpare i sina upphandlingar tar hänsyn till den miljöpåverkan som olika alternativ har. För EU blir en av de viktigaste frågorna att på bästa sätt inkludera hela transportsektorn i handeln med utsläppsrätter. Centerpartiet menar också att det finns stora fördelar att vinna för såväl miljö som handel och tillväxt om EU:s länder samarbetar för ett mer harmoniserat transportsystem, där grundläggande regler för transportavgifter ingår. (Motion 234)

Centerpartiet vill:

- Att EU på bästa sätt inkluderar hela transportsektorn i handeln med utsläppsrätter.
- Att Sverige ska verka för att det inom EU tas fram ett ramverk för harmoniserade transportavgifter.

VÄGTRANSPORTER - MOT EN GRÖN FRAMTID

Enligt Svenska lokaltrafikföreningens (SLTF) miljömål, ska 90 procent av alla bussar i kollektivtrafik köras på förnybara drivmedel år 2020. I dagsläget är denna siffra ca 12 procent, vilket innebär att kollektivtrafiken står inför en stor omställning. Genom sin storlek, tillgänglighet och potential att transportera fler människor än i dagsläget, utgör kollektivtrafiken en viktig länk i miljöarbetet. Miljösatsningar här ger spinoffeffekter även på andra transporter. En ökad användning av kollektivtrafik leder också till minskad bilism. Genom att stimulera trafikhuvudmän att investera i miljövänliga fordon samt ställa tydliga krav på miljöfordon vid upphandlingar, går det att få till stånd en snabbare omställning.

Bilparken i Sverige är idag en av de mest bränsleslukande inom EU. Om vi kan reducera utsläppen till EU:s mål på i genomsnitt 120 gram per kilometer, kommer koldioxidutsläppen att minska med åtta procent av Sveriges totala utsläpp av växthusgaser. Dessutom kommer en sådan förändring minska andelen luftburna näringsämnen och kväve som hamnar i våra vatten och hav. I Sverige kör vi våra bilar länge; personbilarna har en genomsnittlig livslängd på 17 år. Det här är ett problem när man snabbt vill få bort gamla, miljövänliga bilar från vägarna och ersätta dem med renare och bränsleeffektivare varianter. Ett annat problem gäller kvarställda bilar längs våra vägar och på privat mark. Centerpartiet vill utreda reglerna och ansvarsfrågan kring detta med målsättningen att kvarställda bilar omedelbart ska kunna forslas bort.

Alliansregeringen har redan genomfört en rad åtgärder för att minska utsläppsnivåerna från bilparken. Centerpartiets förslag om miljöbilspremien är ett tydligt exempel, liksom möjligheten att på egen bekostnad konvertera äldre bilar så att de kan köras på etanol och ge lägre utsläpp. Ytterligare en åtgärd som vidtagits är skrotningsersättningen i syfte att få bort fordon som saknar katalysator. Centerpartiet ser positivt på den utveckling som sker med dieselmotorer, där minskade partikelutsläpp och ökad effektivitet leder till miljöförbättringar.

Vi ställer dock samma höga miljökrav på diesel som på alla övriga bränslen. Därutöver ser vi behov av en sammanhållen miljöbilsdefinition.

När det gäller den tunga trafiken, kan vi med glädje konstatera att fordonsindustrin redan idag har tekniken och motorerna för att fasa ut fossilbaserade bränslen. Det som krävs vidare är kraftfulla satsningar på produktion av förnybara bränslen och bränsleinfrastruktur.

Det går att göra mycket mer för att minska bilarnas utsläpp och klimatpåverkan. Därför föreslår Centerpartiet att förmånsbeskattningen på tjänstebilar ska göras om så att andelen koldioxidutsläpp blir den komponent som påverkar förmånsbeskattningen. Vidare vill vi att det efter 2015 inte längre ska vara tillåtet att sälja nytilverdade fordon som enbart kan drivas med fossila bränslen. För Centerpartiet är det viktigt att miljönyttan är tydlig innan ett nytt styrmedel införs. (Motion 228, 229, 232, 233)

Centerpartiet vill:

- Att andelen koldioxidutsläpp ska påverka förmånsbeskattningen på tjänstebilar.
- Förbjuda försäljning av nytilverdade fordon som enbart kan drivas av fossila bränslen efter 2015.
- Utredda reglerna och ansvarsfrågan vad gäller kvarställda bilar längs våra vägar, eller på privat mark så att bilarna omedelbart kan forslas bort.
- Möjliggöra miljövänliga godstransporter på våra vägar genom kraftfulla satsningar på biobränsleproduktion och bränsleinfrastruktur.

JÄRNVÄG – ETT GRÖNT TRANSPORTSLAG MED POTENTIAL

Järnvägstrafiken bör spela en större roll i det framtida transportsystemet. Den tid borde nu definitivt vara förbi när man lägger ner järnvägar i Sverige. I en undersökning gjord av Sifo, säger svenska folket att vägtrafiken och järnvägstrafiken är lika viktiga för den svenska ekonomin. Centerpartiet håller med svenska folket. Vi menar att järnvägen spelar en betydelsefull roll för miljö och tillväxt genom möjligheterna till arbetspendling och kapaciteten att frakta mer gods och fler människor. Därför vill Centerpartiet se en ordentlig satsning på järnvägsnätet så att fler företag och privatpersoner kan nyttja tåget. Tyvärr har drift och underhåll under lång tid varit eftersatt inom järnvägsnätet. Centerpartiet anser därför att det är angeläget att satsa på bättre underhåll och utbyggnad av dubbelspår liksom vissa strategiska

nya banor för exempelvis höghastighetståg. Miljöhänsyn och miljöförbättringar ska dock alltid stå högt på dagordningen vid dessa satsningar.

I Sverige går cirka 19 procent av godstransporterna på räls, en siffra som kan och bör bli högre. Järnvägen bör ges bättre förutsättningar än idag att konkurrera om den långväga godstrafiken. Fler järnvägsvagnar, som kan användas för kombinerade tåg/lastbilstransporter, skulle öka möjligheterna för godstrafik på räls. Det behövs också ett bättre samarbete mellan näringslivet och Banverket för att tillvarata järnvägens potential. En ökad samordning av de olika nationella järnvägssystemen inom Europa är viktigt för att på ett bättre sätt kunna nyttja järnvägen. Idag har länderna i Europa olika regler, elsystem, spårvidder och språkrav, vilket kostar tid och pengar samt gör att andelen väg- och flygtransporter ökar. Centerpartiet anser därför att Sverige ska verka för ett gemensamt europeiskt järnvägssystem. Vidare anser vi att mer effektiv standardisering är en förutsättning för att bättre kunna dra nytta av de järnvägsinvesteringar som både gjorts och ska göras.

Centerpartiet vill:

- Att det satsas större resurser på bättre underhåll och nybyggnation inom järnvägssektorn.
- Att det vid underhåll och igångsättandet av nya järnvägsprojekt tas stor hänsyn till miljön.
- Att den långväga godstrafiken i större utsträckning än idag ska föras över från väg till järnväg.
- Verka för ett bättre samarbete mellan näringslivet och Banverket.
- Verka aktivt för en harmonisering av den europeiska järnvägen.

LUFTFART – EFFEKTIVARE, GRÖNARE OCH BÄTTRE

Flygtrafiken står för 6-7 procent av transportsektorns koldioxidutsläpp. Flyget spelar en viktig roll i transportsystemet för såväl långväga lättare gods som för privatpersoner, så det är angeläget att dess negativa miljöpåverkan hanteras. Europeisk flygforskning och flygindustri räknar med att till år 2020 kunna utveckla flygplan med 50 procent mindre bränsleförbrukning och koldioxidutsläpp, jämfört med de flygplan som tillverkas idag. Centerpartiet välkomnar denna målsättning, men vill se ytterligare miljöförbättringar inom luftfarten. Vi vill också hitta ett system som gör att flygtrafiken i större utsträckning står för sina miljökostnader, där en viktig del blir att få in luftfarten i handeln med utsläppsrätter. (Motion 227)

Centerpartiet vill:

- Satsa på fortsatt teknikutveckling för energieffektivisering och utveckling av miljövänliga bränslen för flygmotorer.
- Att flygtrafiken ska betala sina egna miljökostnader i större utsträckning än idag.

SJÖFART – GRÖN EXPORTÖR MED UTVECKLINGSMÖJLIGHETER

Sjöfarten har en given plats i ett grönt transportsystem. Sverige som land har mycket goda förutsättningar att bättre nyttja sjöfarten i transportarbetet. Över 90 procent av all export och import går redan idag på lastfartyg och färjor. Sjöfarten innebär dock stor miljöpåverkan i form av avgaser, avfall, oljeutsläpp till havs och störningar på sjöars och havs ekosystem. För att bättre skydda Östersjön, vill Centerpartiet arbeta för att de fartyg som trafikerar Östersjön ska ha den bästa tillgängliga tekniken vad gäller sjösäkerhet och miljöteknik. För att ytterligare minska sjöfartens miljöpåverkan finns ekonomiska incitament som snabbt skulle kunna ge verkliga effekter och tillvarata sjöfartens miljöfördelar. Ett handelssystem för kväve- och svaveloxider är en metod som Centerpartiet förespråkar och som skulle bidra till att förbättra sjöfartens utsläppsproblem. Att internationellt förstärka miljöarbetet är nödvändigt både ur ett hållbarhets- och konkurrensperspektiv. Eftersom sjöfarten är gränslös, blir konkurrenssituationen snedvriden om inte alla omfattas av samma regler. Det måste därför vara ett självklart arbetsområde för Sverige att genom Helsingforskommissionen (HELCOM), EU och International Maritime Organisation (IMO) verka för en mer miljömässigt säker och hållbar sjöfart.

Centerpartiet vill:

- Att sjöfarten ska ingå i handeln med utsläppsrätter, där även utsläppsrätter för kväve- och svaveloxider ska inkluderas.
- Att det ska ställas högre miljökrav på de fartyg som trafikerar Östersjön.
- Att Sverige i högre grad arbetar mot och ställer höga miljökrav i HELCOM, EU och IMO.

EFFEKTIVISERA OCH KOMBINERA!

Det är dags att samhället ser transporter ur ett helhetsperspektiv. Olika trafikslag måste nyttjas där de är lämpligast och komplettera varandra på korta och långa distanser. För att få en helhetssyn på transportsystemet vill Centerpartiet se över möjligheterna att bilda ett samlat transportverk i vilket Vägverkets, Banverkets, Luftfartsverkets och Sjöfartsverkets uppgifter skulle kunna samlas. Ett sammanhållet transportsystem skulle underlätta resande och transporter liksom planeringssamordning och inte minst förbättra möjligheterna att bedriva ett övergripande och effektivt miljöarbete.

Ett led i ett mer sammanhållet transportsystem är kombitrafik, där olika transportslag kombineras och utnyttjas optimalt. Att frakta gods med kombitrafik ligger helt i linje med omställningsarbetet till ett grönt transportsystem. Företagens krav på optimal logistikplanering gör dock att kombitrafik idag inte alltid ses som tillräckligt pålitlig och snabb. En transportinriktning som grundar sig på kombinerade transporter behöver därför organiseras annorlunda för att förbättra transportkedjan och logistiken. Centerpartiet menar att införandet av lika konkurrensvillkor och en rättvis prissättning inom EU är viktiga styrinstrument när det gäller att stimulera kombinerade transporter. Ett nät av större terminaler i Sverige och i resten av EU är också ett behov som måste tillgodoses. Att hitta lösningar på befintliga hinder och tillvarata redan effektiva lösningar, skulle göra att kombitrafik blir både effektivare och mer attraktivt som transportalternativ.

Centerpartiet vill:

- Se över möjligheten att skapa ett samlat transportverk, som ur ett helhetsperspektiv kan medverka till att transportsystemet vidareutvecklas.
- Främja kombitrafikens utveckling genom ett utökat samarbete med berörda parter.
- Att ett nät av större kombitrafikterminaler prioriteras i Sverige och i resten av EU.

INTERNALISERING AV TRANSPORTKOSTNADER

Centerpartiet vill se en transportekonomi som tydligare motsvarar den externa marginalkostnaden, det vill säga den extrakostnad som tillkommande trafik orsakar det övriga samhället i form av till exempel vägslitage, buller, olyckor och avgasutsläpp. Samtidigt vill vi att de förändringar som görs har en direkt positiv verkan på miljön. Centerpartiet föreslår

därför som en del i detta arbete en förändring av fordonsskatten som innebär att koldioxidkomponenten stärks. För att hitta ett styrmedel som är neutralt i förhållande till bland annat fordonets nationalitet, vägval och avstånd, vill Centerpartiet titta på möjligheterna att införa ett vägavgiftssystem för tung trafik likt det som idag finns för sjöfarten. Där är avgiften miljödifferenterad så att miljöförbättrande åtgärder premieras genom en lägre farledsavgift. Ytterligare ett förslag som Centerpartiet vill utreda är möjligheten att införa ett premieringssystem för hybridfordon likt systemet för kväveoxidavgiften (Nox). I det systemet gynnas minskade utsläpp genom en återbetalning till de avgiftsskyldiga i relation till hur mycket nyttiggjord energi de producerar. Genom dessa förslag skulle den tunga trafikens samhällsekonomiska marginalkostnader bättre täckas samtidigt som de ekonomiska incitamenten för att genomföra miljöförbättrande åtgärder skulle öka.

Centerpartiet vill:

- Att de olika trafikslagen ska bära sina egna miljökostnader i större utsträckning än idag.
- Stärka koldioxidkomponenten i fordonsskatten.
- Titta på möjligheten att införa ett vägavgiftssystem för tung trafik likt farledsavgifterna.
- Titta på möjligheten att införa ett premieringssystem för hybridfordon likt Nox-avgiften.

Riksstämman beslutade:

- att anta ovanstående program ” Gröna Visioner – Centerpartiets program för en miljödriven tillväxt”
- att motionerna 201-237 anses besvarade